

Ștefan TOMA

**STRATEGII ȘI TEHNOLOGII NOVATOARE
ÎN PREGĂTIREA CANOIȘTILOR JUNIORI**

Coordonatori colecție:

Prof.univ.dr. Taina Avramescu

Prof.univ.dr. Dorina Orțănescu

Comitetul științific:

Klara Branzaniuc, Universitatea de Medicină Târgu-Mureș, România

Mirkov Dragan, University of Belgrade, Faculty of Sport and Physical Education,
Serbia

Marian Dragomir, Universitatea din Craiova, Facultatea de Educație Fizică și
Sport, Craiova, România

Paula Drosescu, Universitatea A.I.Cuza, Facultatea de Educație Fizică și Sport,
Iași, Romania

Luminița Georgescu, Universitatea din Pitești, Facultatea de Științe, Kinetoterapie
și Motricitate Specială

Anca Ionescu, Universitatea de Medicină și Farmacie Carol Davila, București,
România

Irene Kamberidou, National & Kapodistrian University of Athens, Greece

Ligia Rusu, Universitatea din Craiova, Facultatea de Educație Fizică și Sport,
Craiova, România

Misiunea noastră este să producem și să furnizăm publicații inovative, bazate pe informații recente, în toate ariile de interes ale motricității umane. Astfel, colecția Motricitate Umană își propune să pună la dispoziția publicului interesat o serie de titluri de carte privind activitățile motrice de performanță, studii privind rolul activității fizice în îmbunătățirea calității vieții, aplicarea exercițiului fizic în scop profilactic și terapeutic prin programe kinetice în diverse patologii, bazele anatomice, biomecanice și evaluarea funcțională a exercițiului fizic.

Colecția reunește o diversitate de publicații, incluzând cărți de interes general și publicații științifice de înaltă ținută – studii, prezentarea unor proiecte de cercetare, teze de doctorat, antologii, atlase, etc.

Membrii comitetului științific pot trimite propunerile de publicare și altor specialiști din domeniu.

Propunerile pentru publicare se vor adresa comitetului științific:
colectia_motricitate_umana@yahoo.com

Ștefan TOMA

**STRATEGII ȘI TEHNOLOGII NOVATOARE
ÎN PREGĂTIREA CANOIȘTILOR JUNIORI**

**EDITURA UNIVERSITARIA
Craiova, 2013**

**EDITURA PROUNIVERSITARIA
București, 2013**

Referenți științifici:
Conf.univ.dr. Victor BĂDESCU
Prof. Antrenor emerit dr. Aurel ALECU

Copyright © 2013 Universitaria
Copyright © 2013 Pro Universitaria

Toate drepturile sunt rezervate Editurilor Universitaria și Pro Universitaria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

TOMA, ȘTEFAN

Strategii și tehnologii novatoare în pregătirea canoștilor juniori /
Ștefan Toma. - Craiova : Universitaria ; București : Pro Universitaria, 2013

Bibliogr.

ISBN 978-606-14-0719-4

ISBN 978-606-647-750-5

797.122.015.5

Foto copertă: canoștii Liviu Dumitrescu și Victor Mihalachi,
Campionatul European de la Zagreb, 2012

Apărut: 2013

TIPOGRAFIA UNIVERSITĂȚII DIN CRAIOVA

Str. Brestei, nr. 156A, Craiova, Dolj, România

Tel.: +40 251 598054

Tipărit în România

CAPITOLUL 1

ACTUALITATEA TEMEI REFLECTATĂ ÎN LITERATURA DE SPECIALITATE NAȚIONALĂ ȘI INTERNAȚIONALĂ

1.1. NOȚIUNI CU PRIVIRE LA PROBLEMATICA STUDIATĂ PRECUM ȘI DESCRIEREA CÂMPULUI DE INVESTIGAȚIE ȘTIINȚIFICĂ VIZAT

• Tehnologia didactică (pedagogică) presupune o „organizare a procesului didactic (forme de organizare, metode, mijloace tehnice, tipuri de relații) în funcție de finalitățile și obiectivele pedagogice, pe baza achizițiilor psihopedagogiei contemporane, efortul fiind îndreptat mai mult spre învățare și rezultatele învățării, decât, spre predare” (DEP, 1979, p. 451).

• O altă definiție a tehnologiei didactice este dată de De Landsheere, Gilbert, 1979, p. 294 - care arată că „tehnologia didactică reprezintă ansamblul tehnicilor și cunoștințelor practice imaginat pentru a organiza, a testa, și a asigura potențialul instituției școlare la nivel de sistem”.

Conform definițiilor de mai sus, tehnologia didactică poate fi definită „ca o știință pedagogică aplicată în diferite contexte conform unor obiective bine precizate care vizează în mod specific” proiectarea activității instructionale - concretizată pe axa generativă a procesului de instruire: obiective - conținuturi - modalități de evaluare, abordabilă și perfectabilă la nivel de sistem și de proces.

Analizând acest concept (tehnologia didactică) din perspectiva teoriei instruirii, putem evidenția capacitatea operațională a acesteia - realizabilă la nivelul metodologiei didactice. În contextul procesului de instruire (sportivă) pot fi delimitate 4 dimensiuni distincte care asigură caracterul aplicativ al tehnologiei didactice în procesul de instruire sportivă:

1. Organizarea resurselor pedagogice existente;
2. Planificarea și aplicarea proceselor de instruire;
3. Pregătirea și folosirea materialului pedagogic;
4. Aplicarea cunoștințelor în activitatea de instruire.

• DICȚIONAR DE PEDAGOGIE, (1979) Edit. Didactică și Pedagogică, București.

• DE LANDSHEERE, G., DE LANDSHEERE, V., (1979), Definierea obiectivelor educației (trad.), Edit. Didactică și Pedagogică, București.

Metodologia procesului de instruire (de învățământ), reprezintă ansamblul de principii normative, de reguli și procedee aplicabile diverselor discipline și forme de pregătire” (De Landshere, Vivaine, 1979, p. 120).

Metodologia vizează problematica globală a tehnologiei instruirii care reprezintă „un model sistemic de proiectare, realizare și evaluare a întregului proces de învățământ” (Iancu Miron, 1995, p. 139). În esență, metodologia procesului de instruire vizează modalitățile practice de valorificare a procedeelelor și a mijloacelor didactice în vederea eficientizării activității de predare - învățare - instruire - evaluare.

Metodologia procesului de învățământ (instruire) - reprezintă teoria care vizează definirea, clasificarea și valorificarea metodelor - procedeelelor - mijloacelor didactice în vederea optimizării permanente a activităților de predare - învățare - instruire - evaluare.

Această viziune pedagogică a procesului de instruire sportivă (de inspirație curriculară) conferă metodologiei didactice valoarea unei teorii sistemice și praxiologice, care angajează la nivel de proces de instruire - un ansamblul de tehnici de eficientizare a activității de instruire. Optimizarea metodologiei de instruire (la nivel de metode - procedee - mijloace) implică intervenția tehnologică a obiectivelor pedagogice operaționale care asigură:

- corelarea metodologiei cu conținuturile proiectate realizabil și evoluabil prin raportul intrare/ieșire din proces. Adică starea inițială și starea finală a sportivilor în contextul resurselor existente;
- crearea și sublinierea modului adecvat pentru activitățile de instruire;
- secvenționarea conținutului activităților de predare - instruire - evaluare în funcție de efectele formative (psihomotorii, cognitiv - afective, motivațional - activale);
- implicarea tuturor resurselor în instruirea formală, nonformală și informală - disponibile la nivel de proces de instruire.

Această funcționalitate metodologică complexă le imprimă chiar obiectivele instrucționale prin care tehnicile alese sunt orientate în permanență spre acele metode care servesc efectiv sportivului.

Tehnicile de funcționare, eficientizare a activităților de instruire sportivă (respectiv metodele, procedeele și mijloacele) formează structura metodologiei procesului de antrenament. În acest context: **metodele** - reprezintă căile de instruire eficientă; **procedeele metodice** - reprezintă varianta care rezolvă situații concrete; **mijlocele de instruire** - reprezintă

* DE LANDSHEERE, G., DE LANDSHEERE, V., (1979), Definierea obiectivelor educației (trad.), Edit. Didactică și Pedagogică, București.

instrumente naturale, artificiale, tehnicile (auditive, vizuale, audiovizuale) informaționale.

Dimensiunile conceptului de metodologie a procesului de instruire, reflectă pe de o parte capacitatea metodelor - procedeele - mijloacelor de instruire angajate în cadrul unor proiecte care vizează ameliorarea capacității de performanță a sportivului, pe de altă parte, vizează capacitatea antrenorului de a aplica teoria instruirii în condiții concrete a grupului de sportivi și a fiecărui sportiv în parte.

Importanța conceptului de metodologie a procesului de instruire este evidențiată prin următoarele aspecte teoretice și practice:

1. Raportarea permanentă a tehnologiilor de instruire la obiectivele activității de instruire;
2. Perfecționarea continuă a activității de proiectare a activității de instruire prin adoptarea celor mai eficiente metode, procedee, mijloace în condițiile mereu schimbătoare a relațiilor dintre antrenor/sportiv;
3. Dezvoltarea operațională a tuturor resurselor angajate în procesul de instruire.

Strategia instruirii, este un alt concept implicat în problematica temei abordate. Strategia instruirii înseamnă „o manieră de abordare a educației/instruirii necesară pentru realizarea unui scop specific” prin traducerea în practică a unor principii specifice de proiectare a activității de formare - dezvoltare a personalității sportive.

Dimensiunea metodologică a strategiei didactice evidențiază capacitatea acesteia de integrare a unor metode - procedee - mijloace de instruire în structuri operaționale superioare (sau programare de antrenament) care asigură efectuarea activităților de predare - învățare - evaluare proiectate la nivelul procesului de antrenament.

Proiectarea acestor structuri operaționale demonstrează existența anumitor ierarhii, relevante prin faptul că multe metode devin efectiv strategii didactice prin capacitatea lor de atragere și valorificare a metodelor și procedeelelor angajate în activitățile de instruire.

Literatura de specialitate evidențiază câteva repere de analiză și valorificare a strategiilor didactice, astfel, ele sunt considerate:

- metode generale de tip expozitiv și interogativ implicate în reușita activității de instruire (Palmade, Guy, 1975, p. 60, 61);
- ansamblul de decizii care trebuie adecvate fiecărei situații concrete (*Noveanu, E. 1983, p. 58);

* NOVEANU, E., (coord) (1983), Modele de instruire formativă, Edit.DP, București.

- „modalități de programare” a evenimentelor realizabile în cadrul activității de instruire (•Cerghit, I., 1983, p. 59);
- „rezultat al interacțiunii mai multor procedee” angajate în direcția îndeplinirii obiectivelor proprii (Nicola, I., 1992, p. 235);
- mod de corelare a metodelor stabilite în funcție de forma de organizare a procesului de instruire (Marink, C., 1995, p. 122).

Strategia didactică „urmărește optimizarea actului de instruire” prin alegerea metodelor de învățământ și de pozițiile principiilor de învățământ (•Babanski, K., I., 1979, p. 73).

Aspectele, mai sus, menționate oferă criteriile valorice ale strategiei didactice - angajată managerial (global - optim - inovator) la nivelul activității de predare - învățare - evaluare. Aceste criterii sunt:

- comunicare activă - care asigură perspectiva repertoriului comun a relației antrenor/sportiv;
- cunoașterea euristică - care structurează capacitatea sportivului/ antrenorului pentru rezolvarea situațiilor, problemei;
- creativitatea volitivă și proiectivă a antrenorului/sportivului care promovează individualizarea deplină a actului didactic.

Raportul dintre strategia didactică și metodologia didactică evidențiază diferențele existente la nivelul timpului pedagogic angajat în proiectarea și rezolvarea activităților de instruire.

Astfel, metodologia didactică (metoda) este o activitatea care vizează eficientizarea instruirii în termenii unor rezultate imediate (la modul activității de predare - învățare - evaluare) iar strategia didactică reprezintă o manieră de acțiune cu valoare normativă angajată pe termen scurt, mediu și lung, care interpretează în structura sa funcțională: metodele, mijloacele, materialele, stilurile educaționale, resursele de organizare a activității.

Interpretarea strategiilor didactice ca modele de activare exemplară permite elaborarea unei clasificări care înglobează categoriile principale de metode integrate într-o structură operațională neutră. O asemenea soluționare o realizează •Cerghit, I., (1983), •Cristea, S., (2000) și anume:

1. strategia didactică bazată prioritar pe acțiunea de comunicare;
2. strategia didactică bazată prioritar pe activitatea de cercetare;

• CERGHIT, I., (1983), Perfecționarea lecției în școala modernă, Edit. Didactică și Pedagogică, București.

• BABANSCKI, K., I., (1979), Optimizarea procesului de învățământ (trad.), Edit. Didactică și Pedagogică, București.

• CERGHIT, I., (1983), Perfecționarea lecției în școala modernă, Edit. Didactică și Pedagogică, București.

• CRISTEA, S., (2002), Dicționar de pedagogie, Litera Educațional, Chișinău.

3. strategia didactică bazată prioritar pe activitatea practică;
4. strategia didactică bazată prioritar pe activitatea de programare specială (instruire pe calculator).

În paralel cu sistemele acționale, amintite deja, se dezvoltă sau se impun cu mai multă vigoare sistemele de inspirație behavioristă sau neobehaveristă - care atribuie o conotație tehnologică a procesului de instruire nu numai în sens de raționalizare ci și de evoluție pe baza unor paradigme fundamentale lansate spre sfârșitul sec. al XX - lea și anume instruirea orientată de noile tehnologii instrucționale și de comunicare „învățământul electronic, învățământul computerizat, ș.a.

Aceste noi tendințe în forme incipiente la începutul secolului XX sunt efectul din urmă al unei etape noi de dezvoltare a culturii și civilizației. Este expresia culturală generată de schimbările strategice, care s-au produs în secolul XX și începutul secolului XXI în mod special, care privesc stocarea, procesarea și transmiterea informațiilor și a cunoștințelor.

Desigur, este vorba de tehnologiile noi de informație și comunicare care au impact din ce în ce mai mare în optimizarea tuturor activităților și deci și a felului cum se întrec oamenii.

Specificul acestui sistem tehnologic rezultă din faptul că învățarea prin acțiune proprie îi opune o învățare prin acțiune impusă, premeditată, pregnantă, concordată cu precizia și rigurozitatea din exterior de către antrenor sau de către niște dispozitive (tehnologii) adecvate. Ideea de bază care animă activitatea de instruire este că pentru a-l face pe sportiv activ - trebuie să i se propună o cunoaștere (învățare) programată de a descoperi sau a redescoperi o organizare riguroasă și sintetică a operațiilor intelectuale sau ale celor metodice care trebuiesc parcurse.

În acest sens programarea instruirii devine o problemă de urgență și o corelație esențială a creșterii capacității de performanță.

Modelul tehnologic (conceput cu arta raționalizării) - valorifică ideea lui W. Taylor (1881) cu privire la aplicarea științei în domeniul strategiei, analizei și organizării procesului de producție. Transferul acestei idei în domeniul învățământului și a organizării mediului sportiv și a pedagogiei experimentale este similar conceptului de raționalizare care în mod concret inseră astăzi:

- instruirea dirijată cu ajutorul fișelor (colecție de fișe);
- instruirea algoritmică;
- instruirea programată;
- instruirea asistată de calculator (IAC);
- instruire pe Internet;
- instruirea prin obiectiv operaționalizat.

Raționalizarea generală a subsistemelor instruirii sunt susținute și stimulate într-un variat arsenal de strategii noi adaptate și integrate cu inteligență în structura și problematica procesului de instruire.

Cercetarea din domeniul altor științe vine să îmbogățească teoria și metodologia antrenamentului sportiv, aceasta din urmă devenind o știință de sine stătătoare, proprie acestei activități sociale. Dintre modalitățile de îmbunătățire a performanțelor sportive, specialiștii evidențiază în mod deosebit, modul de organizare și funcționare al antrenamentului sportiv contemporan, precum și elaborarea unor noi sisteme de planificare și pregătire în baza unor noi tehnologii.

Principiile metodologiei antrenamentului din sporturile ciclice în lumina noilor descoperiri din științele biologice sunt susținute de către Ivanov L., I., (1977, 1979), Sestoperov, I., V., (1989), Verhoșanski, I., V., (1992). Israel, S., (1995) evidențiază principiul conform căruia organismul poate, de regulă, să realizeze o capacitate de mobilizare necesară în cadrul competițiilor de mare anvergură: Jocurile Olimpice, Campionatele Mondiale sau Campionatele Europene, performanțele sportive înalte fiind rezultatul unor adaptări succesive ale organismului sportivilor la exigențele tot mai mari ale competițiilor și antrenamentelor.

În lucrările lor, mulți teoreticieni au definit diferite aspecte metodologice ale performanței sportive (Kuznetov, V., V., 1976; Krasnov, E., A., 1986; Polievski, S., A., 1988; Meerson, I., V., 1991) și au cercetat aspectele unor noi tehnologii în domeniul sporturilor ciclice (Herberger, E., 1976; Subin, I., K., 1977; Iakovlev, V., G., 1980; Viru, A., 1981; Firea, E., 1984; Kosendiak, J., 1988; Hommel, H., 1993).

Printre autorii care prezintă evoluția cronologică a unor procese tehnologice care au dus la o creștere a performanțelor din sporturile ciclice se evidențiază și Neumann, G., (1994), iar Tschienne, P., (1994, 1995), a abordat problemele adaptive ale tehnologiei antrenamentului și participarea la competiții. Scăderea unor indicatori cantitativi și calitativi, volum și intensitate, au dus implicit la scăderea nivelului performanțelor, lucru ce a fost abordat de Held, H., (1975), Popa, D., și Răduț, C., (1975), Kleșcev, I., (1984), Collman, V., (1988). Alți autori cum ar fi Novikov, M., A., (1975), Hudeckova, S., (1976), Dolnik, I., A., (1986) și Evseev, S., P., (1987), susțin cu argumente convingătoare necesitatea unor modificări tehnologice, în vederea obținerii de înalte performanțe. A., Viru, (1994), arată avantajele antrenamentelor sportive controlate, dirijarea lor din punct de vedere metodologic și planificarea pregătirii sportive pe termen lung care au o importanță capitală în obținerea unor performanțe de anvergură.

În acest sens, în urma unor studii făcute la nivelul sportivilor de performanță, Verhoșanski, I., V., (1970, 1982, 1983) și Manno, R., (1985),

au constatat că în fiecare ciclu anual se pot identifica oscilații ondulatorii, produse datorită unor tehnologii defectuoase în sporturile ciclice. A fost elaborată o serie de studii privind tendințele în modificarea stării de pregătire a sportivilor, dependente de conținutul, volumul și organizarea sarcinilor de antrenament, în etape de durate diferite, de la șase luni la patru ani, la ramurile de sport ciclice (Cepik, V., D., 1975; Alekseenko, E., M., 1981; Verhoșanski, I., V., 1982; Mironenko, E., 1983; Samsonov, E., B., 1985; Lenz, J., 1986). Alți teoreticieni specialiști (Nicolae, V., V., 1977; Filin, A., Fomin, V., S., 1980) consideră că la sporturile ciclice, abia după 2 ani de pregătire fizică generală poate interveni specializarea, iar Matveev, L., P. (1977), a propus împărțirea perioadei de timp până la obținerea marilor performanțe în trei stadii.

În anul 1992 Jock, W., și Viru, A., consideră că în privința construcției pe termen lung a antrenamentului, tehnologia de lucru are efecte spectaculoase, urmată de performanțe de înalt nivel și propun o nouă abordare a Teoriei antrenamentului, stabilind structura organizatorică a acestui proces și modificările incluse, în timp, de acesta. Platonov, V., N., și Fritsch, W., (1985) și Bogdanov, V., M., (1988), arată că, deseori, în cazul sportivilor de înaltă performanță din sporturile ciclice, o importanță deosebită o are organizarea procesului instructiv.

Termenul de tehnologii este luat aici într-un sens mai larg care acoperă tehnologiile informaționale, tehnologiile de comunicare, tehnologiile auditiv - vizuale, tehnologiile multimedia, ș.a.

Concret este vorba de tehnicile moderne audio – video, de toate tipurile, printre care înregistrările magnetice și vizuale, televiziune și Internet prin cablu, calculatorul, modalități de comunicare, diferite rețele de comunicare de tipul Internet-ului, echipamente specifice cartografiei.

În mod cert problematica temei de doctorat se referă la două categorii de probleme și anume:

1. modernizarea procesului de instruire propriu-zis prin promovarea activităților de proiectare didactică științifică centrate pe axul generativ: O - C - S - E;
2. modernizarea strategiilor de instruire a sportivilor de înaltă performanță prin implicarea tehnologiilor novatoare de cercetare și proiectare propriu-zisă a procesului.

În încheierea acestui capitol facem o prezentare a contextului de comparație dintre sistemul tradițional și cel modern implicat în instruirea sportivilor:

Tabel 1. Paralelă între sistemele educaționale

SISTEMUL	TRADIȚIONAL	MODERN	TEHNOCENTRIC
Scop Obiective	Transfer de cunoștințe și de experiențe de scheme a instruirii motrice.	Structuri cognitive; Structuri și competențe actuale.	Performanță; Eficiență; Acumulare de structuri cognitive motrice; Dezvoltarea competențelor de instruire.
Învățare Instruire	Prin recepție, repetiție, exersare; Prin imitația modelelor; Prin cultură.	Prin intercomunicare; Interactivă; mediată; schimb de informații.	Prin parcurgerea unor trasee premeditate; Programată; Riguroasă și controlată; Asistată de calculator; Ritm propriu.
Sportivul	Receptor; Suprasolicitat în instruire; Puțin activă.	Rol activ; Emitător - receptor.	Executat; Reactiv; Nivel propriu; Susținut din exterior prin imbolduri.
Predarea	Metode practice; Parcursul acțiunilor; Metode receptiv practice, verbatizate și interactive.	Intercomunicare; Interactive.	Gestiune riguroasă a instruirii individualizate; Istețime.
Antrenor	Rolul antrenorilor; Purtător și distribuitor de cunoștințe; Emitător, mediator, dirijor, modelator.	Emitător; Mediator; Ghid; Răspunzător de instruire.	Orientare sigură; Eficiență; Coaching; Conceptul de relații; Tehnologii noi novatoare, care iau rolul profesorului.
Evaluarea	Rezultate (utile profesorului); Capacitatea de reproducere; Diagnostică și sumativă.	Stiluri motrice și cognitive; Competențe perfectibile.	Control permanent; Feedback permanent; Evaluare standardizată; Autoevaluare; Calitate și eficiență.

1.2. SUBVENȚIONAREA PROCESULUI DE PREGĂTIRE DIN PERSPECTIVĂ MULTIFACTORIALĂ

1. *Susținerea procesului de pregătire din punct de vedere pedagogic*

Întrebarea dacă antrenorii au nevoie de pedagogie pare retorică căci dacă o vom adresa antrenorilor vom obține un răspuns clar: educația face parte din activitatea zilnică, fie pentru că trebuie rezolvate frecvente conflicte de raporturi, fie pentru stimularea anumitor caracteristici ale personalității sau pur și simplu pentru că sunt răspunzători de toate acestea. În mod consecvent specialiștii chestionați de-a lungul timpului au afirmat că antrenorul trebuie să fie un bun pedagog și că trebuie să dispună de o anumită aptitudine pedagogică.

Contradicția dintre semnificația subiectivă și obiectivă a pedagogiei pentru antrenor poate fi concentrată astfel:

- Din ce motiv pedagogia nu are eficiență sau are doar în foarte mică măsură asupra sistemului sportului de performanță când, de fapt, ar trebui să fie baza.
- Cum se poate explica această lipsă de rezonanță când, de fapt, antrenorii sunt convinși din punct de vedere subiectiv de importanța pedagogiei.
- De fapt, pedagogia reprezintă un criteriu de referință important pentru sportul de performanță și de aceea trebuie găsite mijloace pentru a căpăta rezonanță în sistem.

2. *Planificarea și proiectarea didactică componente de bază ale procesului de antrenament*

Proiect: Plan sau intenție de a întreprinde ceva, de a organiza, de a face un lucru. Prima formă a unui plan (economic, social, financiar, etc.), care urmează să fie discutat și aprobat pentru a primi un caracter oficial și a fi pus în aplicare (DEX.).

A proiecta: a face un proiect, a intenționa, a plănuși, a elabora un proiect, a se contura, a se profila (DEX.).

Proiectare: acțiunea de a proiecta și rezultatul ei (DEX.).

Plan: proiect elaborat cu anticipare, cuprinzând o suită ordonată de operații destinate să ducă la atingerea unui scop. Distribuție metodică a părților componente ale unei lucrări științifice (DEX.).

Planificare: acțiunea de a planifica și rezultatul ei (DEX.).

A planifica: a întocmi un plan, a programa, a organiza, a conduce pe bază de plan, a organiza o activitate întocmind planul după care să se desfășoare diferitele ei faze, a prevedea, a include într-un plan (DEX.).

• **Proiectarea didactică:** „este o activitate de mare complexitate pedagogică și socială care organizează acțiunile și operațiile de definire anticipativă a obiectivelor, conținuturilor strategiilor învățării, probelor de evaluare și mai ales, a relațiilor dintre acestea, în condițiile specifice unui mod de organizare a procesului de învățământ” (Vlăsceanu, L., 1983).

Proiectarea tradițională care în mod concret răspunde la întrebarea: ce învățăm? (ce conținuturi). Aceasta înseamnă că toate componentele proiectului (obiectivele, metodologia și evaluarea) sunt focalizate asupra conținuturilor. Mai simplu, conținuturile devin prioritare. În același timp, proiectarea tradițională suprasolicită rolul profesorului (este magistro - centristă) în transmiterea de cunoștințe iar predarea este restrictivă, directivă și unilaterală.

Proiectarea curriculară - răspunde mai degrabă la întrebările “cum învățăm?” cum să rezolvăm obiectivele instrucționale vizate?, și în ce scop? pentru ca achizițiile realizate să folosească unor finalități.

• **Proiectarea curriculară, concepută de R.W. Tyler (1950)** propune elaborarea unui “program educațional” cu acțiuni pedagogice dezvoltate permanent în direcția perfecționării procesului de instruire și realizării obiectivelor propuse.

Educație: influențare sistemică și conștientă a dezvoltării intelectuale, morale sau fizice (Dicționar de Neologisme).

A instrui: a învăța, a pregăti.

A învăța: a transmite cuiva sistemic, cunoștințe și deprinderi dintr-un domeniu oarecare; a dobândi cunoștințe prin studiu; a ajunge, prin muncă sistemică, să cunoști o meserie, un domeniu.

Calitate: totalitatea însușirilor și laturilor esențiale în virtutea cărora un lucru este ceea ce este deosebindu-se de celelalte lucruri. Însușire bună sau rea, fel de a fi bun sau rău, caracteristică pozitivă, însușire bună, de valoare.

Eficiență: modul în care se obține efectul așteptat.

• VLASCEANU, L. (1983), Proiectarea didactică, În Cerghit, I., op. citată, p. 249, București.

• TYLER, W., RALPH, (1950), Basic Principales Of Curriculum And Instruction, University Press, Chicago.